

Drevo se na drevo, človek pa na človeka naslanja.

Vsi ljudje vse znajo.

Enemu k nesreči, drugemu pa k sreči.

Letos bo iz vsake moke dober kruh.

Kdor v jamo leti, se tudi za oster meč lovi.

Čem dalje greš, tem dalje ti kažejo.

Bodi si z loncem ob kamen, ali sè kamnom ob lonci.

Zlata se nikdar rija ne prime, tako tudi ne obrekovanje poštenega človeka.

Roka roko umije, obraz pa obé.

Saj ti ni na srcu zrastle.

Kakor se gode, tako se pleše.

Pridni najde za vsakim grmom groš, in pod vsakem kamnom krajcar.

Pri dobrem panji rad ogenj gori.

(Konec prihodnjíč.)

Politične stvari.

Predlog grofa Hohenwarta

v zbornici poslancev 10. decembra t. l.

V seji 10. decembra t. l. je zbornice predsednik dal spomenico 32 federalističnih poslancev Českíh prebrati, v kateri se oni opravičujejo, zakaj da niso prišli v državni zbor. Gledé na to spomenico je poprijel grof Hohenwart besedo tako le:

„Vloga Českíh poslancev je z ozirom na njene politíške razloge, pa tudi z ozirom na nasledke, ki bi se na-njo morali pritakniti, tako velike pomembe, da je vredna resnega in temeljitega prevdarka.

Mi, ki smo le zato, da se branimo sili, svoje sedeže posedli v tej zbornici in se s tem ločili od postopanja onih mož, s katerimi se o politíških načelih skladamo, — mi namreč gojimo v sebi najiskrenejšo željo, da bi se tanka véz, katera dandanes še državni zbor véže s Českim narodom (na levici silen krič: naroda Českíga ni!) obdržala in okrepčala. Zato želim, naj bi se vse storilo, kar pelje v ta cilj in konec. Moja misel je ta, da je Vam, gospodje, treba zdaj pokazati, da ne ravnate strančarsko strastno (oho! — na levici), ampak da z mirnim in zrelim prevdarkom vseh razmér to vlogo preiskujete (velik nemir na levici), — da, če tudi ste se po tako imenovani volilni reformi (strašen hrup na levi: to je postava, a ne tako imenovana volilna reforma!) vsedli v posestvo vse politíške oblasti, bi vsaj to kazati morali, da to oblast porabiti hočete v smislu, ki ediní Avstrijo osrečiti more, to je, v smislu sprave različnih strank.

Gospôda moja! Že v prestolnem govoru je izgovorjeno bilo zaupanje, da se na novi podlagi, ki jo je stvarila volilna reforma, posreči, pomiriti nasprotne misli in stanovitno ustanoviti notranji mir. Če to zaupanje kar brž iz začetka nima po vodi splavati, no, gospoda moja, potem je pač neobhodna potreba, da tista stranka, ki ima dandanes moč v svojih rokah, „manjšini“ prijazna se pokaže in jej vsaj želje po spravedljivosti razodene. (Dobro! na desni.)

Ali se na ravnokar brano spomenico Českíh poslancev more nataktni začetek pogajanja in v katerem oziru, o tem nočem nagloma soditi, zato stavim sledeči predlog: „slavna zbornica naj sklene: omenjena spomenica naj se dá v pretres odseku 15 udov, ki naj se volijo iz vse zbornice.“ —

Tako se je glasil predlog Hohenwartov, katerega je potem, ko je večina zbornice glasovala za zgubo poslanstva Českíh poslancev, podpirala vsaj tolika

večina (vsa državopravna stranka in Poljaci), da pride v prihodnjem zborovanji (meseca januarija) v obravnavo. Jako važna bo tedaj razprava o tem predlogu. Ustavoverci dobijo priliko kazati, ali nimajo méd v ustih, v srcu pa strup. Hohenwartov govor pa je tudi velike pomembe zaradi tega, ker točno kaže, da so vse federalistične frakcije v načelih edine.

Mnogovrstne novice.

* *Strašna mègla* — po Angleški „fog“ imenovana — je bila prve dni tega meseca v Londonu, glavnem mestu Angleškega. 3 dni pred 13. decembrom je bila takošna, da so morali po dnevi po ulicah plinove luči prižgati in se ni smel noben voz peljati; vkljub temu se je primerilo veliko nesreč, en sam tak dan je 14 ljudi v reki Themsi, ki skozi mesto teče, konec vzelo. Tudi v Liverpoolu je bila en dan tako silna, da se je pripetilo mnogo nesreč.

Deželni zbori.

Deželni zbor Goriški.

6. seja je bila 10., 7. pa 17. decembra. V poslednji se je sklenilo poslati peticijo državnemu zboru, da se doseže Predelska železnica. — V deželno komisijo za uravnanje zemljišnega davka se je (po odstopu poslanca Pagliaruzzi a) izvolil baron Rud. Tacco (drž. poslanec). — Dolijak je podpiral in razlagal svoj predlog zastran preuravnanja deželnega odbora (da bi namreč 2 plačana tajnika vse delala itd.). Ta predlog je izročen v pretresanje 5 zbornikom (dr. Maurovič, Dolijak, Winkler, Benardelli, Del Torre). — Winkler je razvijal in podpiral načrt neke postave zastran stroškov v zadevi zemljišnih služnosti. (Stvar je izročena vsemu zboru kot odseku.) — Najzanimivša je interpelacija Deperis-ova (in 8 drugih poslancev) zaradi samostalnosti in neodvisnosti Goriškega deželnega šolskega svetovalstva z ozirom na premembe, ki jih vlada namerava z imenovanjem svetovalca Winklerja za administr. poročevalca za vse Primorsko in pa s tem, da se morajo pošiljati ministerstvu namenjeni spisi poprej namestništvu v Trst.

Naš zbor ima navadno po eno, k večemu 2 seji na teden. Zdaj je odložen menda do 7. januarija 1874.

Tržaški deželni zbor.

12. dne t. m. je med drugimi obravnavami bila na dnevnem redu naša realka. Vrli rodoljub dr. Lozer je stavil predlog, naj se napravi na realki stolica za slovenski jezik, vpiraje se, da okolica in drugi Slovenci v Trstu živo potrebujejo take šole; deželni zastop naj dovoli to malo reč, katera se po vsej pravici zahteva. — Podpirala sta ga krepko v tem predlogu tudi poslanca Burgstaler in baron Paskotini; uni našteva ogromno število Slovencev v Trstu in v okolici, katerim je jako potrebna stolica na realki v slovenskem jeziku, ter pravi, da on sam čuti to potrebo, ker ima svojo veliko posestvo v okolici, pa zna slovensko govoriti s svojimi delavci in kmeti; tudi je znanje slovenskega jezika zaradi vojaščine potrebno, ker v Avstriji so vsi polki slovanski, razen petih ali šestih itd. Zagovornikom slovenskega jezika pa so nasprotovali lahoni, posebno strastno je govoril njih kolovodja Hermet, kateri že vidi, da bode v malo letih cela okolica Tržaška polasčena, vpiraje se na to, da so Rojanci sami namesti slovenskega razreda prosili laškega, kar pa je, kakor je bralcem „Novic“ znano, le po učitelju

Boninu in odpadniku Ferlugi s sleparskimi podpisi se storilo, magistrat pa, kateremu je polasčenje okoličanov glavna stvar, je komaj čakal kaj takega, a ni čul pravične pritožbe od strani g. Nabergoja, ki je tirjal preiskave podpisov. Žaibog, da zvita lesica Boninska še s svojim stolčnim obrazom prevari kakega duhovna, kakor je menda s hlinjenjem še celó svojega župnika prevaril, češ, prav pohlevno se mu moram kazati, potem mi bo pa dovolil pri zjutranji maši orglati, in — ditto fato! R.

Deželni zbor Českí.

V seji 19. dne t. m. je zbornica sklenila, da poslanci (slovanski), ki ne pridejo v zbor, zgubijo poslanstvo. — Zarad strašanske škode, ki jo drevju zakoženi kupec (črv) dela v gozdu Českem (med 100 drevesci je komaj še 60 zdravih) od dne do dne huje, predlaga deželni odbor, da je treba ves od kukcev načeti les na gloma iz gozda spraviti in železnice in ceste delati; zato naj zbor iz deželnega zaklada dovoli 100.000 gld., pa tudi vlada naj se naprosi podpore zdatne. — Na predlog deželnega odbora, naj se premoženje razpuščene starodavne kmetijske družbe izroči novemu „kulturratu“, poslanec dr. Heinrich (Nemec) vladi in deželnemu glavarju ostro očita silovitost v njunem postopanju. (Strašen hrup iz vseh klopi, da to ni res.) Da, da — gromi dr. Heinrich — pri nas na Českem vlada meč!

Deželni zbor Štajarski.

Kakor so Lahoni 12. dne t. m. Tržaškemu zboru kazali, da nočejo pravični biti Slovencem, prav tako so kazali tudi Nemci v tukajšnjem zboru, ko se je 17. dne t. m. razpravljala vladni predlog o realnih šolah; vsi slovenski zastopniki so tožili, da se na §. 19. temeljne državne postave in na pravice slovenskega naroda nikakor ozir ne jemlje, in so zahtevali edino to, da učenje slovenskega jezika naj bode obligatno za učence slovenske narodnosti, ne pa prostovoljen in starišem na voljo puščen. Al večina zborova je sklenila po svoje, da na realki je francoski jezik obligaten, slovenski je prostovoljen!! Cesarski namestnik baron Kúbek je tako govoril, da Slovenci v tem govoru ne morejo najti tolažbe, marveč zasramovanje. Da bi dr. Vošnjaka ne bilo v tem zboru, dolžili bi gotovo mladoslovenci druge, da se niso „pogumno“ potegnili za slovenščino; zdaj je dr. Vošnjak v zboru, pa gleda §. 19. — namalan! — Po dolgi razpravi je zbor odpravil šolnino.

Deželni zbor Kranjski.

Iz 5. seje dne 16. t. m., v kateri sta Dežman (bolj mirno) in dr. Zarnik (grozno strastno) zarad Spazzapanovega pogreba dekana Grabrijana napadala, naj v razjasnilo tega, da je duhovščina popolnoma korektno ravnala, ko Spazzapana ni pokopala po katoliškem obredu, navedemo le one besede, ki jih je dr. Bleiweis deželnemu zboru bral iz Gr. pisma, ki kažejo, da Spazzapan tudi na smrtni postelji nič ni hotel slišati od sprave z Bogom. „V nevarnosti življenja se včasih taka reč rada na bolje zasuje, al on ni hotel najeti postrežnici sluha dati, ki ga je opomnila, naj bi se dal z Bogom spraviti, in kedar je že „in agone“ bil, pošlje pričujoči zdravnik ob poli 5. zjutraj po mojega kaplana, ki ga je pa v vsi nezavednosti umirajočega dobil. Je tedaj, kakor živel, tako dosledno tudi umrl, in ker je v življenju cerkev zaničeval, se pred smrtjo ni va-njo povrnil. In to me je sililo, mu cerkveno dotiko po smrti odreči.“

V gori imenovani seji se je vladna predloga o organizaciji občinskega zdravstvenega opra-

vilstva izročila posebnemu odseku, v katerega so bili izvoljeni dr. Bleiweis (načelnik), Deschmann (namestnik), vit. Gariboldi (perovodja), Lavrenčič (in pozneje umrli Koren). — Od deželnega odbora osnovana postava zarad cestne policije se je izročila gospodarskemu odseku, poročilo o delovanji deželnega odbora pa dotičnemu odseku. — Odobri se potem računski skled norišno-stavbenega zaklada za leto 1872 (dohodki 6280 gold. 74 krajc., stroški 6194 gold. 12 kr., celo premoženje 109.837 gld. 13½ kr.) in proračun istega zaklada za leto 1874 (potrebščina 475 gld. 19 kr., zaklada 5282 gld. 56 kr.) — Konečno se je še odobril proračun gledališkega zaklada za leto 1874 (potrebščina 6419 gold., zaklada 2515 gold. 34 kr., primanjka 3903 gold. 66 kr.); obveljal je predlog finančnega odseka, po katerem dramatično društvo v prihodnjem letu kakor letos dobi 2400 gold. podpornine.

V 6. seji 20. dne t. m. je deželni glavar najpred naznanil prežalostno dogodbo, da je poslanec Matija Koren iz Planine nagle smrti tukaj umrl 19. t. m.; deželni glavar navaja, da se je rajni vdeleževal deželnega zborovanja od začetka deželnega zastopa od leta 1861, da se je po obširnih svojih vednostih neutrudljivo žrtvoval za blagor domovine, da je zlasti v občinskih, cestnih in gospodarskih zadevah izvrstno sodeloval po obilih svojih skušnjah, da je bil zraven tega najstarejši predstojnik podružnic c. kr. kmetijske družbe, nekdanji tudi odbornik c. k. vzajemne zavarovalnice, da pa tudi za izgled služi ozir svojega rodbinskega življenja. — Ves zbor skazuje sožalovanje s tem, da se poslanci vzdignejo s svojih sedežev. Konečno deželni glavar ves zbor povabi vdeležiti se spreveda ranjcega do kolodvora, od kodar se prepelje v Planino domú.

Potem se izroči finančnemu odseku prošnja podpiralnega društva na Dunajski filozofični fakulteti za podpornino, prošnja deželnega tajnika Kreča za osebno doklado in prošnja sekundarjev v tukajšnji bolnišnici za zboljšanje plače. Prošnja občin Vrblene, Iškavas, Studenec, Tomišelj, Piavagorica, Šmarje in Loka zarad osušenja Ljubljanskega močvirja se izroči gospodarskemu odseku, tako tudi prošnja Staraloške občine, da bi se dovozna cesta k železnici vzdrževala iz okrajne blagajnice. — Dr. Poklukar predlaga, naj se deželni zbor izreče za Dolenjsko in Loško železnico; predlog vtemeljeval bode v prihodnji seji. — Braune in 6 družnikov interpelira deželni odbor zarad okrajne ceste od Ljubljane čez Lašče, Ribnico in Kočevje; deželni glavar odgovori brž, da je deželni odbor že mnogokrat pretresoval to zadevo, da pa se je še ni moglo končati, in da bode poročeval konečno v prihodnjem zborovanji. — Dr. vitez Savinschegg in 25 družnikov predlaga, vlado naprositi, naj državnemu zboru predloži postavo zarad zmanjšanja cene za sol; predlog bode vtemeljeval v prihodnji seji. (Kon. prih.)

Stan Kranjskih ustanov v letu 1874.

Proračuni različnih ustanov (štifteng) so za leto 1874 tako-le potrjeni: Proračun

1. zaklada dijaških ustanov: potrebščina 20.239 gold. 64 kr., dohodki 21.325 gold. 19½ kr., presežek 1085 gold. 55½ kr.;

2) dekliških ustanov: potrebščina 1185 gold. 24½ kr., dohodki 1137 gold. 50 kr., primanjka 47 gold. 74½ kr.;

3) učiteljskih ustanov: potrebščina 607 gold. 25 kr., dohodki 636 gold. 89 kr., presežek 29 gold. 64 kr.;